

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/13

Majetek a peněžní prostředky státu, s nimiž má právo hospodařit ČPP Transgas, s.p.

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/13. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda státní podnik ČPP Transgas hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy a zda činí účinné kroky k vypořádání a využití majetku zbylého po privatizaci, a současně ověřit, zda Ministerstvo průmyslu a obchodu plní funkci zakladatele v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

ČPP Transgas, s.p., Praha (dále také „Transgas“);
Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“).

Kontrolováno bylo období od roku 2017 do roku 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

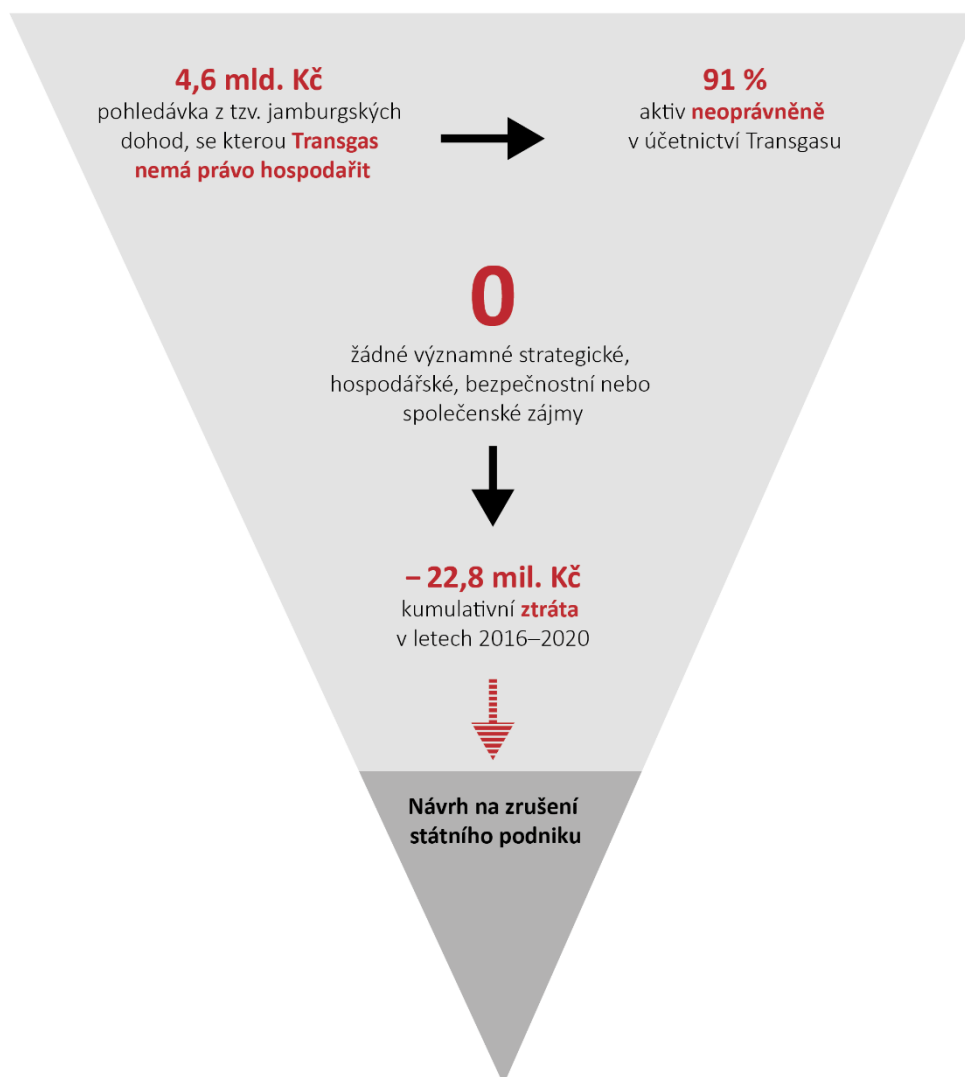
Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v době od dubna 2021 do září 2021.

Kolegium NKÚ na svém XIX. jednání, které se konalo dne 13. prosince 2021,

schválilo usnesením č. 7/XIX/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

ČPP Transgas, s.p.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda státní podnik ČPP Transgas hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy a zda činí účinné kroky k vypořádání a využití majetku zbylého po privatizaci, a současně ověřit, zda Ministerstvo průmyslu a obchodu plní funkci zakladatele v souladu s právními předpisy, zejména zákonem č. 77/1997 Sb., o státním podniku, a *Strategií vlastnické politiky státu*.

Transgas je státní podnik, který má právo hospodařit s nemovitým majetkem zbylým po privatizaci jeho právních předchůdců a majetkem zbylým z privatizace jiných státních podniků, který na něj převedlo MPO. Přestože účelem činnosti státního podniku má být plnění významných strategických, hospodářských, společenských, bezpečnostních nebo dalších zájmů státu¹, Transgas provádí zejména realitní činnost, případně plní dílčí úkoly, které mu MPO ukládá.

Transgas vykazuje neoprávněně ve svém účetnictví pohledávku z tzv. jamburských dohod² ve výši 4,6 mld. Kč, která činí 91 % aktiv podniku. Příslušnost hospodařit s touto pohledávkou náleží Ministerstvu financí podle § 4 zákona č. 2/1969 Sb. Tím odpadá jediný významný důvod existence Transgasu.

Náklady Transgasu jsou dlouhodobě výrazně vyšší než jeho výnosy. Přestože Transgas od roku 2016 hospodařil se ztrátou, která kumulativně ke konci roku 2020 dosáhla 22,8 mil. Kč, nehledal dostatečné úspory v oblasti nákladů.

Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

1. Transgas nevykonává žádnou činnost, která by naplňovala definici významných strategických, hospodářských, společenských nebo bezpečnostních zájmů státu, jak uvádí zákon č. 77/1997 Sb.¹. Transgas v kontrolovaném období spravoval, pronajímal nebo prodával nemovitosti, případně plnil dílčí úkoly, které mu MPO uložilo.
2. Transgas vede v účetnictví a vykazuje v rozvaze pohledávku z tzv. jamburských dohod v hodnotě 4,56 mld. Kč, se kterou nemá právo hospodařit. Ve stejné výši vede neoprávněně závazek vůči Ministerstvu financí. Transgas tak vykazuje skutečnosti, které nejsou ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, předmětem jeho účetnictví a tím nadhodnocuje svá aktiva a pasiva. Vzhledem k tomu, že objem 4,56 mld. Kč představoval v letech 2017 až 2020 průměrně 91 % aktiv i pasiv, je nadhodnocení výrazné. Auditor neodhalil neoprávněnost vedení pohledávky v účetnictví Transgasu a ve výroku auditora k účetní závěrce v letech 2014 až 2020 neuvedl výhradu.
3. MPO považuje za jediný důvod existence Transgasu nevypořádanou pohledávku z tzv. jamburských dohod vedenou v jeho rozvaze, a proto ho ve vládou schváleném dokumentu *Strategie vlastnické politiky státu* zařadilo do kategorie „nezbytný podnik pro činnost rezortu“. NKÚ vyhodnotil, že Transgas má být zařazen do kategorie zbytných státních podniků. Podle *Strategie vlastnické politiky státu* mají být zbytné státní podniky prodány nebo zlikvidovány. .

¹ Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

² Podstatou tzv. jamburských dohod je *Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o spolupráci při osvojování Jamburského naleziště plynu* ze dne 16. prosince 1985. Podrobněji v kapitole IV.2 tohoto kontrolního závěru.

4. Transgas od roku 2016 hospodařil se ztrátou, která kumulativně do konce roku 2020 činila 22,8 mil. Kč. Výnosy Transgasu tvoří příjmy z pronájmů dvou komerčních areálů, prodeje nelukrativních pozemků a úroky z peněžních prostředků na bankovních účtech. Náklady na provoz Transgasu jsou vyšší než jeho výnosy. Transgas v době ztrátového hospodaření nehledal dostatečné úspory v oblasti nákladů a zaměstnancům poskytoval vysoké roční benefity. V oblastech nakládání s nemovitým majetkem a pořizování služeb kontrola zjistila dílčí pochybení.

NKÚ doporučuje, aby MPO s ohledem na shora uvedená zjištění posoudilo, zda trvají předpoklady pro činnost státního podniku požadované zákonem č. 77/1997 Sb., a následně rozhodlo o jeho zrušení.

II. Informace o kontrolované oblasti

ČPP Transgas, s.p.

ČPP Transgas, s.p., je státním podnikem vzniklým na základě rozhodnutí č. 29/1988 ministra paliv a energetiky ČSSR ze dne 21. prosince 1988, kterým byl zrušen koncern České plynárenské podniky Praha a byla vydána zakládací listina státního podniku České plynárenské podniky Praha. Od roku 1992 byl majetek podniku postupně privatizován. Ke dni 20. června 2001 byl přejmenován na ČPP Transgas, s.p. Usnesením vlády ze dne 14. ledna 2015 č. 25 vláda schválila vyjmutí Transgasu z privatizace. Nakládání s majetkem státu, se kterým má podnik právo hospodařit, se tak nadále řídí výlučně zákonem č. 77/1997 Sb. Státní podnik ČPP Transgas je právním nástupcem několika státních podniků, které prošly procesem privatizace a jejichž neprivatizovatelný majetek státu, se kterým tyto podniky hospodařily, spravuje. Jedná se o majetek státu v právu hospodařit např. státního podniku Pražské papírny, který hospodařil mimo jiné i s majetkem státu již dříve zrušených státních podniků Chirana Praha-Modřany, Avia, Průmysl kamene Dobřichovice. Část nemovitého majetku se v minulosti nacházela i na území Spolkové republiky Německo a na území Slovenské republiky.

Dlouhodobý hmotný majetek Transgasu se skládá z nemovitého a movitého majetku. V době ukončení kontroly byly hlavní složkou nemovitého majetku dva areály, a to:

- **Praha-Holešovice:** Areál se skládá ze dvou pozemků, stavby a budovy v účetní hodnotě celkem 16,9 mil Kč. Areál je částečně určen k bydlení, z větší části je pak určen pro komerční využití, jako jsou kanceláře, obchody a výroba.
- **Brno-Černovice:** Areál převzal Transgas v roce 2010 v rámci sloučení s Pražskými papírnami, s.p., v likvidaci. Část areálu zapsaného na listu vlastnictví č. 1499 převedl Transgas dne 5. června 2013 na společnost ČEZ, s.p., v likvidaci za 99 mil. Kč s tím, že převod práva hospodařit se uskuteční dne 1. července 2013. Cena byla stanovena znaleckým posudkem. Dne 2. srpna 2017 koupil Transgas zpět výše popsanou část areálu za 101 mil. Kč a zařadil ji do majetku dne 30. září 2017. Cena byla stanovena znaleckým posudkem. Celou tuto transakci (prodej a následný nákup zpět) NKÚ neprověřoval, neboť jednání z roku 2013 tehdejšího ředitele Transgasu a dalších osob jsou předmětem šetření ze strany Policie ČR a soudních orgánů, které v době ukončení kontroly NKÚ stále probíhalo. Části areálu jsou pronajímány jako administrativní a obchodní prostory, sklady a parkovací plochy.

Transgas má právo hospodařit, mimo dva výše popsané areály, ještě s dalšími nemovitostmi na území České republiky. K 1. lednu 2021 se jednalo celkem o 59 nemovitostí s celkovou výměrou 32 171 m² v účetní hodnotě 2 531 529 Kč. Typově se jedná o hodnotově méně

významné pozemky, které jsou součástí vodního toku, přiléhají ke komunikaci, jsou částí polní cesty, částí pole, lesa apod. a jsou často velmi obtížně přístupné. Významnější položku tvoří sedm pozemků v Hoře Svaté Kateřiny v účetní hodnotě 2 027 140 Kč, které Transgas získal na základě rozhodnutí soudu v roce 2020.

Do roku 2019 měl Transgas v majetku také areál Brno – Cejl v účetní hodnotě 57,9 mil. Kč, který z rozhodnutí zakladatele převedl dne 28. února 2019 na MPO.

Transgas má právo hospodařit s movitým majetkem, který používá ke své činnosti. Jedná se o tři automobily, kancelářské vybavení, počítačovou techniku apod., čtvrtý automobil Transgas používá v režimu operativního leasingu.

Transgas hospodaří s dlouhodobým hmotným majetkem a peněžními prostředky ve výši cca 0,5 mld. Kč, z toho určený majetek³ tvoří 0,1 mld. Kč.

Tabulka č. 1: Dlouhodobý hmotný majetek a peněžní prostředky Transgasu k 31. 12. příslušného roku (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020
Dlouhodobý hmotný majetek	86 264	175 534	173 020	119 989	122 917
Peněžní prostředky	409 145	316 442	313 365	312 013	309 617
Celkem	495 409	491 976	486 385	432 002	432 534

Zdroj: účetní závěrky Transgasu z let 2016 až 2020, stav k 31. prosinci daného roku.

Hodnota aktiv a pasiv dle účetních závěrek z let 2016 až 2020 činila cca 5 mld. Kč, z toho byly pohledávka a závazek z tzv. jamburských dohod ve výši 4,6 mld. Kč. Neoprávněnost vedení této pohledávky v účetnictví Transgasu je popsána v části I.2 a IV.2 tohoto kontrolního závěru.

Podrobnější pravidla pro činnost státního podniku jsou stanovena statutem státního podniku.

Na chod státního podniku dohlíží dle zákona č. 77/1997 Sb. **dozorčí rada**, která má tři členy. Dva jsou jmenováni zakladatelem (MPO), jeden je volen zaměstnanci státního podniku. Funkční období členů dozorčí rady dle statutu státního podniku je pět let. Dozorčí rada schvaluje nakládání s majetkem státního podniku dle pravomocí uvedených ve statutu státního podniku. Jedná se zejména o ty pravomoci, kdy dozorčí rada:

- schvaluje koncepcie rozvoje státního podniku,
- schvaluje nakládání s majetkem,
- projednává výroční zprávu, přezkoumává účetní závěrku podniku a pololetní výsledky hospodaření,
- dohlíží na výkon působnosti ředitele a uskutečňování podnikatelské činnosti podniku,
- je povinna upozornit ředitele a zakladatele na zjištěné nedostatky,
- schvaluje uzavírání smluv.

Statutárním orgánem státního podniku je jeho **ředitel**. Řídí činnost státního podniku a rozhoduje o všech jeho záležitostech, pokud nejsou vyhrazeny do působnosti zakladatele. Je povinen si počínat s péčí řádného hospodáře. Ředitele státního podniku jmenuje a odvolává ministr průmyslu a obchodu.

³ Určený majetek je součástí zakládací listiny (§ 4 odst. 3 písm. d zákona č. 77/1997 Sb.). Pro nakládání s určeným majetkem je nutný předchozí souhlas zakladatele (MPO).

Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPO je účetní jednotkou a organizační složkou státu, vykonává funkci zakladatele státního podniku ČPP Transgas podle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, a mj.:

- schvaluje jednací řád dozorčí rady, stanoví počet jejích členů, délku funkčního období a minimální počet schůzí za rok,
- má povinnost vymezit v příloze zakládací listiny určený majetek včetně jeho položkové specifikace,
- může měnit zakládací listinu s výjimkou odnětí majetku, s nímž má podnik právo hospodařit k okamžiku svého založení nebo k okamžiku zápisu změny zakládací listiny do obchodního rejstříku,
- má povinnost kontrolovat, zda potřeby státu, které podnik svou podnikatelskou činností zabezpečuje, jsou zajišťovány účelně a hospodárně,
- schvaluje účetní závěrku a výroční zprávu, rozhoduje o rozdělení použitelného zisku,
- dohlíží na řádný výkon práva hospodařit s majetkem státu, zejména na hospodárné, účelné a efektivní využívání tohoto majetku při provozování podnikatelské činnosti, a kontroluje, jak podnik s tímto majetkem nakládá.

Tabulka č. 2: Údaje ze zakládací listiny Transgasu (v Kč)

Zakládací listina	30. 11. 2018	28. 4. 2021*
Kmenové jmění	181 638 000	181 638 000
Minimální výše kmenového jmění	2 000 000	2 000 000
Rezervní fond	112 913 000	94 967 957,34
Minimální výše rezervního fondu	1 200 000	1 200 000
Majetek státu, s nímž má státní podnik právo hospodařit, v tom:	181 449 026	126 086 860
– pozemky	99 206 173	95 638 550
– stavby	81 519 386	29 985 016
– samostatné movité věci a soubory movitých věcí	723 467	463 294
Určený majetek	179 382 702	122 713 138

Zdroj: zakládací listiny Transgasu.

* V roce 2021 došlo pouze k aktualizaci zakládací listiny.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontroly bylo prověřit, zda státní podnik ČPP Transgas hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy a zda činí účinné kroky k vypořádání a využití majetku zbylého po privatizaci, a současně ověřit, zda Ministerstvo průmyslu a obchodu plní funkci zakladatele v souladu s právními předpisy.

U **MPO** bylo kontrole podrobena plnění povinností vyplývajících z funkce zakladatele Transgasu dle zákona č. 77/1997 Sb. a plnění *Strategie vlastnické politiky státu*⁴.

U **Transgasu** byla kontrola zaměřena na hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, s nimiž hospodaří státní podnik, zejména na to, zda nakládání s majetkem státu probíhalo účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Výše majetku státního podniku v jednotlivých letech kontrolovaného období kolísá. Nejvyšších hodnot dosáhla v roce 2017, kdy majetek a peněžní prostředky dosáhly výše 5 060 mil. Kč.

⁴ Usnesení vlády ze dne 17. února 2020 č. 115, o *Strategii vlastnické politiky státu*.

Kontrolovaný objem činil 4 601 684 746,72 Kč. Pohledávka z tzv. jamburských dohod činila 4 566 268 297,97 Kč a vzorek movitého a nemovitého majetku a náklady na služby a zaměstnance činil 35 416 448,75 Kč.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2017 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Transgas nezajišťuje žádný významný zájem státu

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb. je podnik státní organizací a právnickou osobou, jejímž prostřednictvím vykonává stát svá vlastnická práva. Podnik provozuje svým jménem a na vlastní odpovědnost podnikatelskou činnost za účelem plnění významných strategických, hospodářských, společenských, bezpečnostních nebo dalších zájmů státu.

V důsledku procesu privatizace řady podniků v resortu MPO, který probíhal od 90. let, byl Transgas tzv. zbytkovým státním podnikem hospodařícím s majetkem, který nebylo možno privatizovat. Usnesením vlády ze dne 14. ledna 2015 č. 25⁵ byl Transgas vyjmut z privatizace s tím, že dále bude s majetkem nakládat podle zákona č. 77/1997 Sb. V materiálu⁶ k tomuto usnesení MPO uvedlo, že záměrem další činnosti Transgasu bude ukončit smlouvu mezi Ministerstvem financí (dále také „MF“) a Transgasem k závazkům z tzv. jamburských dohod a odúčtovat z účetnictví a nevykazovat pohledávku a závazek v rozvaze Transgasu; převést rozhodující části majetku Transgasu na jiné státní organizace, případně municipality, a případné výnosy z prodeje majetku převést do státních finančních aktiv.

Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyly pohledávka a k ní závazek vůči Ministerstvu financí z tzv. jamburských dohod z účetnictví včetně rozvahy Transgasu odúčtovány (jejich hodnota činí 91 % hodnoty aktiv Transgasu, viz bod IV.2 tohoto kontrolního závěru). Činnost Transgasu spočívá zejména ve správě, pronájmu a převodech majetku. Část stávající hodnoty majetku Transgasu (cca 3 % hodnoty aktiv) činí nemovitosti, a to dva areály (Praha-Holešovice, Brno-Černovice), které Transgas pronajímá, a 59 dílčích nemovitostí rozmístěných po území České republiky (např. pozemky přiléhající ke komunikacím, část polních cest, polí a lesů). Na území jednoho z uvedených areálů Transgas připravuje výstavbu administrativně zkušební budovy.

Peněžní prostředky, které Transgas získal v roce 2001 díky privatizaci a z menší části prodejem majetku v pozdějších letech, nebyly do státních finančních aktiv nikdy převedeny, jak požadoval výše uvedený materiál⁶ (tvoří cca 6 % hodnoty aktiv). Převedt lze jen ty peněžní prostředky, které jsou součástí nerozděleného zisku státního podniku⁷, přičemž Transgas je

⁵ Usnesení vlády ze dne 14. ledna 2015 č. 25, k návrhu vyjmutí ČPP Transgas, s.p. z privatizace v souladu s § 5 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Návrh na vyjmutí ČPP Transgas, s.p., z privatizace v souladu s § 5 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů. Předkladatel MPO, čj. MPO 42304/14/10300/01000.

⁷ Ustanovení § 19 odst. 4 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

dlouhodobě ve ztrátě. Navíc jediný způsob, jakým lze peněžní prostředky státního podniku do státního rozpočtu převést, je přes fond zakladatele, který ale MPO nezřídilo.

Skutečná činnost Transgasu se liší od záměru, kterým MPO zdůvodnilo potřebu vyčlenit tento podnik z privatizace. Transgas se téměř výhradně zaměřuje na správu, prodej, pronájem, v jednom případě i výstavbu nemovitosti a plnění dílčích úkolů, které mu zadává MPO (viz bod IV.3 tohoto kontrolního závěru). Popsané činnosti nespádají do kategorie významných zájmů státu.

2. Jamburské dohody

Podle § 4 zákona č. 2/1969 Sb.⁸ je ústředním orgánem státní správy pro devizové věci včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí Ministerstvo financí.

Podle § 9 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb.⁹ přísluší hospodaření s určitým majetkem té organizační složce, která je účetní jednotkou a potřebuje jej k plnění funkcí státu nebo jiných úkolů v rámci své působnosti.

Účetní jednotka může vykazovat ve svém účetnictví skutečnosti, které jsou ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.¹⁰ předmětem jejího účetnictví.

Podstatou tzv. jamburských dohod je *Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o spolupráci při osvojování Jamburského naleziště plynu* ze dne 16. prosince 1985. ČSSR (posléze ČSFR, ČR a SR) na základě smlouvy zajišťovala dodávky strojního zařízení pro plynárenský průmysl prostřednictvím státního podniku Tranzitní plynovod, později transformovaný na ČPP Transgas, o. z., po privatizaci části podniku nyní ČPP Transgas, s.p. Financování projektu bylo zajištěno prostřednictvím státního úvěru a státní půjčky poskytované ze státního rozpočtu, které tvoří v současnosti závazek Transgasu vůči MF ČSSR, která měla všechny práce dokončit nejpozději do roku 1994, všechny závazky splnila. Hlavním závazkem SSSR byly dodávky zemního plynu z jamburského naleziště na západní hranici SSSR a následně do ČSSR. Splnění závazků ze strany SSSR nebylo v plné míře realizováno. Po rozpadu SSSR přešel dluh na tři nástupnické státy: Rusko, Ukrajinu a Kazachstán. Ruská federace ke dni 6. února 2003 své závazky splnila, Ukrajina a Kazachstán své závazky z tzv. jamburských dohod dodnes nesplnily.

Právo hospodařit s pohledávkou z tzv. jamburských dohod nenáleží Transgasu

V účetnictví Transgasu byla v kontrolovaném období vedena pohledávka z tzv. jamburských dohod, a to za Ukrajinou a Kazachstánem, a zároveň závazek vůči MF vycházející z jamburských dohod. Hodnota závazku k 31. prosinci 2020 vůči MF činila celkem 4 566 268 tis. Kč, pohledávka za Ukrajinou a Kazachstánem je ve stejné výši, viz tabulka č. 3:

Tabulka č. 3: Stav pohledávky Transgasu z jamburských dohod k 31. prosinci 2020

Celkem	z toho: Kazachstán		z toho: Ukrajina	
	v Kč	v URE ¹¹	v URE	v Kč
4 566 268 297,97	156 417 020	2 885 776 576,13	91 087 269	1 680 491 721,84

Zdroj: účetnictví Transgasu, doklady předané Transgasem.

⁸ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁰ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹¹ URE – pomocné, smluvené přepočítatelné jednotky.

V popisu problematiky jamburských dohod v důvodové a předkládací zprávě k usnesení vlády ze dne 14. ledna 2015 č. 25 je uvedeno, že s pohledávkou z jamburských dohod je příslušné hospodařit Ministerstvo financí v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.¹² Dále je uvedeno, že Transgas nemá žádné závazky z jamburských dohod vůči MF a má roli pouze vedlejšího účastníka, jehož úkolem je asistovat a zajišťovat konkrétní úkoly na straně státu, který reprezentuje MF. Dne 31. října 2016 uzavřelo MF a Transgas *Memorandum ke společnému postupu Ministerstva financí a ČPP Transgas, s.p. při správě pohledávek a závazků vyplývajících z Jamburských dohod a při nakládání s nimi* (dále také „Memorandum“). V něm je detailně popsána historie jamburských dohod a z toho vzniklá pohledávka za Kazachstánem a Ukrajinou a závazek vůči MF. Memorandum potvrzuje, že Kazachstán i Ukrajina své závazky do doby jeho uzavření nesplnily a že řešení pohledávek bude vycházet z reálné situace, která v oblasti tzv. jamburských dohod existuje. Z Memoranda dále vyplývá, že dlužníky v této situaci jsou Kazachstán a Ukrajina a věřitelem je Česká republika, tedy přímo stát, který reprezentuje MF v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb. a zákonem č. 219/2000 Sb. Role Transgasu je dle Memoranda pouze v poskytování dokladů, písemností a informací, kterými Transgas k této problematice disponuje.

Skutečnost, že příslušnost hospodařit s pohledávkou náleží MF, potvrdila i právní analýza zpracovaná dne 27. srpna 2014¹³ pro Transgas. Následně dne 3. října 2014 proběhlo jednání mezi MF, MZV, MPO a ČPP Transgas, s.p., kde byla příslušnost MF hospodařit s pohledávkou konstatována¹⁴. Stejně tak v příloze účetní závěrky Transgasu z roku 2014 je konstatováno, že: „... pohledávka z Jamburských dohod není pohledávkou, se kterou je příslušný hospodařit ČPP Transgas, s.p., ale jedná se o pohledávku státu, se kterou je příslušné hospodařit MF na základě zákona č. 219/2000 Sb.“

Účetní závěrka státního podniku musí být dle zákona č. 77/1997 Sb. ověřena auditorem. V auditu účetních závěrek z let 2014 až 2020 není uvedena výhrada, auditor neodhalil v účetnictví Transgasu neoprávněně vedenou pohledávku z tzv. jamburských dohod.

Transgas nemá právo hospodařit s pohledávkou z tzv. jamburských dohod a vede ji v účetnictví a rozvaze neoprávněně. Hospodařit s touto pohledávkou přísluší MF podle § 4 zákona č. 2/1969 Sb.

Aktiva a pasiva Transgasu jsou nadhodnocena o 4,6 mld. Kč

Tím, že Transgas vede v účetní rozvaze pohledávku a související závazek z jamburských dohod, aniž by měl právo s nimi hospodařit, vykazuje skutečnosti, které nejsou ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. předmětem jeho účetnictví. Tím Transgas zkresluje hodnotu aktiv a pasiv, a to výrazně, protože pohledávka a závazek z jamburských dohod ve výši 4 566 268 tis. Kč tvořily v letech 2017 až 2020 průměrně 90,8 % aktiv a pasiv státního podniku.

¹² Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹³ Některé další poznatky o právní povaze pohledávek vyplývajících z tzv. jamburských smluv a spravovaných ČPP Transgas, s.p. zpracovala advokátní kancelář pro ČPP Transgas, s.p., dne 27. srpna 2014.

¹⁴ Výsledek jednání je uveden v důvodové zprávě k návrhu usnesení vlády *Návrh na vyjmutí ČPP Transgas, s. p. z privatizace v souladu s § 5 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů*. Předkladatel MPO, čj. MPO 42304/14/10300/01000.

Tabulka č. 4: Poměr vykazované hodnoty aktiv a pasiv Transgasu a pohledávky z tzv. jamburských dohod

	2017	2018	2019	2020
Aktiva/pasiva Transgasu (v tis. Kč)	5 060 488	5 055 313	4 999 638	5 000 691
Pohledávka/závazek Jamburg (v tis. Kč)	4 566 268	4 566 268	4 566 268	4 566 268
Podíl pohledávky/závazku Jamburg na aktivech/pasivech podniku (v %)	90,23	90,33	91,33	91,31

Zdroj: účetní závěrky Transgasu za roky 2017 až 2020.

Neoprávněné vedení pohledávky a závazku v účetnictví a tím nadhodnocení aktiv a pasiv Transgas v rozporu s ustanovením § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.¹⁵ nezjistil ani při provádění inventarizace majetku a závazků.

3. Úloha MPO jako zakladatele

Vláda svým usnesením ze dne 17. února 2020 č. 115 schválila *Strategii vlastnické politiky státu* a uložila členům vlády postupovat při výkonu vlastnických práv státu k majetkovým účastem v obchodních společnostech a při výkonu zakladatelských činností v souladu se strategií a aplikovat jednotlivá opatření v rámci své působnosti a v mezích platné legislativy.

Nezbytnost existence Transgasu není prokázána

Dle *Strategie vlastnické politiky státu* lze zařadit státní podnik do kategorie:

- strategický,
- nezbytný pro činnost resortu,
- zbytný pro činnost resortu.

MPO klasifikovalo Transgas jako nezbytný pro činnost resortu, přestože provozuje téměř výhradně realitní činnost. V průběhu kontroly MPO několikrát sdělilo, že jediným důvodem (a to pouze dočasným) pro zařazení státního podniku do kategorie *nezbytný pro činnost resortu* je existence pohledávky z tzv. jamburských dohod v účetnictví Transgasu. Jinak by byl tento podnik označen jako zbytný. Zbytné podniky by dle *Strategie vlastnické politiky státu* měly být prodány či zlikvidovány.

NKÚ zjistil, že pohledávka z tzv. jamburských dohod je vedena v účetnictví Transgasu neoprávněně (podrobněji popsáno výše v bodě IV.2). Tím odpadá jediný významný důvod existence Transgasu.

MPO využívá Transgas k řešení dílčích úkolů v resortu

Na základě usnesení vlády ze dne 5. dubna 2017 č. 269¹⁶ a usnesení vlády ze dne 24. července 2017 č. 560¹⁷ ministr průmyslu a obchodu uložil Transgasu, aby založil obchodní společnost

¹⁵ Ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví: „(1) Účetní jednotky zjišťují při inventarizaci skutečné stavy majetku a závazků a zaznamenávají je v inventurních soupisech. Tyto stavy zjišťují a) fyzickou inventurou u majetku, u kterého lze vizuálně zjistit jeho existenci, nebo b) dokladovou inventurou u závazků a majetku, u kterého nelze vizuálně zjistit jeho existenci, a to včetně jiných aktiv, jiných pasiv a skutečností účtovaných v knize podrozvahových účtů.“

¹⁶ Usnesení vlády ze dne 5. dubna 2017 č. 269, k návrhu dalšího postupu ve vztahu k obchodnímu případu Adularya/Yunus Emre v Turecku.

¹⁷ Usnesení vlády ze dne 24. července 2017 č. 560, k informaci o dalším postupu ve vztahu k obchodnímu případu Adularya/Yunus Emre v Turecku a o změně usnesení vlády ze dne 5. dubna 2017 č. 269.

(české SPV¹⁸), která současně založí v Turecku podle tureckého práva dceřinou společností (turecké SPV) za účelem řešení problematiky obchodního případu Adularya/Yunus Emre v Turecku. Jednalo se o nefungující elektrárnu, na kterou poskytla Česká exportní banka, a.s., úvěr ve výši 11,7 mld. Kč, pojištěný Exportní a garanční pojišťovací společností, a.s. (dále také „EGAP“). Založení dceřiných společností bylo podmíněno kladným výsledkem studie proveditelnosti, kterou nechal zpracovat EGAP. Transgas připravil založení dceřiných společností, avšak k realizaci nikdy nedošlo, neboť MPO dne 13. prosince 2017 informovalo Transgas o negativním výsledku studie proveditelnosti tohoto řešení a uložilo mu zastavit veškerou činnost v této oblasti.

V roce 2020 po dohodě s MPO začal Transgas realizovat záměr vybudovat novou administrativně zkušební budovu v areálu Brno-Černovice, a to pro společnost Qualiform, a.s., která je dceřinou společností Technického a zkušebního ústavu stavebního Praha, s.p., jehož zakladatelem je rovněž MPO. V době kontroly NKÚ zadal Transgas zpracovat projektovou dokumentaci této budovy externímu dodavateli.

Plnění povinností zakladatele

Základní povinnosti MPO při výkonu funkce zakladatele státního podniku určuje zákon o státním podniku¹⁹. MPO vydalo zakládací listinu²⁰ státního podniku, ve které uvádí základní údaje o státním podniku. Zakládací listina mimo jiné vymezuje majetek, se kterým má státní podnik právo hospodařit. MPO dále vydalo statut státního podniku, který mimo jiné upravuje pravidla usměrňování hospodářské činnosti podniku, pravidla kontrolní činnosti zakladatele a zásady pro nakládání s majetkem podniku. Podle článku IV. statutu státního podniku ČPP Transgas je předmětem jeho podnikání správa majetkových účastí, vypořádání restitučních nároků, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor, převody, přechody a výkon vlastnických a jiných práv k majetku ČR, realitní činnost, správa a údržba nemovitostí, poskytování technických služeb a zprostředkování obchodu a služeb.

Mezi základní povinnosti MPO stanovené zákonem, resp. metodickým pokynem pro výkon funkce zakladatele²¹, patří kontrola hospodaření státního podniku. MPO vykonává kontrolu prostřednictvím dozorčí rady, která je k dohledu nad státním podnikem zřízena. Dozorčí rada schvaluje veškerá jednání státního podniku, ve vymezených případech pak její rozhodnutí musí schválit MPO. Jedná se zejména o případy nakládání s určeným majetkem státního podniku (prodej, pronájem majetku, výsledky hospodaření apod.). Dozorčí rada jednou ročně předkládá MPO zprávu o své kontrolní činnosti vzhledem ke státnímu podniku, ke které se MPO vyjadřuje.

---

¹⁸ Special purpose vehicle (volně přeloženo jako společnost zvláštního určení).

¹⁹ Ustanovení § 15 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

²⁰ Ustanovení § 4 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

²¹ Opatření č. 24/2016 ministra průmyslu a obchodu, kterým se upravuje metodický postup při výkonu zakladatelské funkce MPO vůči státním podnikům, ze dne 23. prosince 2016.

4. Výsledek hospodaření Transgasu

Transgas byl v letech 2016 až 2020 ve ztrátě, která kumulovaně činila 22,8 mil. Kč.

Tabulka č. 5: Výsledek hospodaření Transgasu (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Výnosy celkem	10 298	25 117	14 769	14 619	13 541	
Náklady celkem	21 225	29 626	19 298	16 471	14 567	
Výsledek hospodaření za účetní období	-10 927	-4 509	-4 529	-1 852	-1 026	-22 843

Zdroj: účetní záznamy a výroční zprávy ČPP Transgas, s.p.

Výnosy Transgasu tvoří příjmy z pronájmu a prodeje nemovitého majetku a úroky z uložených peněžních prostředků na bankovních účtech. Od roku 2017 mají výnosy klesající tendenci, jak je uvedeno v tabulce č. 5.

V současné době Transgas pronajímá areály Praha-Holešovice a Brno-Černovice.

Areál v Praze je pronajat od 1. října 2018 za 80 tis. Kč bez DPH měsíčně²² na dobu šesti let obchodní společnosti. Nájemce má dle smlouvy areál opravit a rekonstruovat po předchozím schválení prací Transgasem za maximálně 18,1 mil. Kč bez DPH. NKÚ ověřil, že Transgas opravy a rekonstrukce areálu schvaluje. K 31. prosinci 2020 bylo ze strany nájemce proinvestováno 16,4 mil. Kč.

V areálu **Brno-Černovice** pronajímá Transgas jednotlivé plochy, budovy, sklady a kanceláře různým nájemcům. Výnosy z nájmu převyšují náklady na jeho provoz, údržbu a dílčí opravy. V současné době Transgas plánuje po dohodě s MPO, Technickým a zkušebním ústavem stavebním Praha, s.p., a jeho dceřinou společností Qualiform, a.s., výstavbu budovy administrativně zkušebního centra, které by bylo z větší části pronajímáno právě společností Qualiform, a.s. V době ukončení kontroly NKÚ zadal Transgas zpracovat projektovou dokumentaci externímu dodavateli.

Za kontrované období prodal Transgas nemovitý majetek za 20,6 mil. Kč. Při prodeji nemovitého majetku musí Transgas nejprve takový majetek nabídnout jako nepotřebný prostřednictvím *Portálu veřejné správy*²³, aby dal možnost organizačním složkám státu či jiným státním organizacím tuto nemovitost bezúplatně převzít. Při kontrole NKÚ zjistil, že v případě prodeje dvou pozemků²⁴ nezveřejnil na *Portálu veřejné správy* informaci o nepotřebnosti nemovitého majetku a rovnou tyto pozemky prodal za částku 224 tis. Kč. Nepostupoval tak v souladu s ustanovením §17c odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb.

Náklady na provoz Transgasu od roku 2017 klesají, avšak jejich pokles není dostatečný, aby vyrovnal pokles výnosů. Důsledkem je ztrátové hospodaření Transgasu (viz tabulka č. 5). Při kontrole nákladů NKÚ zjistil dvě pochybení v oblasti pořizování služeb:

- Při prodeji majetku v roce 2017 v SRN v obci Schwarzenberg (objekt bývalé školy) Transgas spolupracoval s právníkem – specialistou na zahraniční transakce, se kterým neměl uzavřenou smlouvu. Přesto Transgas v roce 2017 a 2018 uhradil zmíněnému právníkovi 180 063,40 Kč bez DPH za právní služby. NKÚ kontrolou ověřil, že služby spojené s prodejem majetku ve Schwarzenbergu právník poskytl, avšak z důvodu neexistence smluvního vztahu nelze výši fakturace ověřit. Tento postup Transgasu hodnotí NKÚ jako netransparentní.

²² První rok nájmu bylo nájemné 30 tis. Kč bez DPH měsíčně.

²³ Ustanovení § 17c zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

²⁴ Pozemky p. č. 3964/24 – k. ú. Chomutov a p. č. 1727/5 – k. ú. Zvěstov.

- Vybraní zaměstnanci Transgasu využívají služební vozidla na základě smlouvy se státním podnikem i k soukromým účelům. V jednom případě však Transgas, v rozporu se smlouvou se zaměstnancem, hradí hlídané parkovací stání služebního vozidla v místě trvalého bydliště zaměstnance, přestože má tyto náklady platit zaměstnanec. Od 1. ledna 2012 do 31. srpna 2021 Transgas uhradil 118 220 Kč včetně DPH, čímž se dopustil neekonomického nakládání s peněžními prostředky Transgasu.

Součástí nákladů Transgasu jsou mzdy a zaměstnanecké benefity²⁵. V roce 2017 měl Transgas osm zaměstnanců, v letech 2018 a 2019 devět zaměstnanců a v roce 2020 osm zaměstnanců. Od roku 2017 do roku 2020 vzrostly mzdové náklady²⁶ o 11 % na cca 5 mil. Kč ročně. Ve stejném období vzrostla i výše prostředků vynaložených na zaměstnanecké benefity²⁷, a to z 58 600 Kč na 70 500 Kč na jednoho zaměstnance ročně. A to vše přesto, že Transgas je v letech 2016 až 2020 trvale ve ztrátě. Ke ztrátovému hospodaření přispívá také fakt, že Transgas sídlí v pronajatých prostorách. Výše nájemného za kancelářské prostory a stání pro čtyři služební automobily v jednotlivých letech je uvedena v tabulce č. 6, kdy za období 2017 až 2020 Transgas zaplatil celkem 5,9 mil. Kč.

Tabulka č. 6: Nájemné sídla včetně parkovacích míst Transgasu (v Kč)

	2017	2018	2019	2020	Celkem 2017 až 2020
Výše nájemného	1 633 105,21	1 580 577,96	1 336 287,01	1 361 507,77	5 911 477,95

Zdroj: účetnictví Transgasu.

Seznam zkratk

EGAP	Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s.
k.ú.	katastrální území
Memorandum	<i>Memorandum ke společnému postupu Ministerstva financí a ČPP Transgas, s.p., při správě pohledávek a závazků vyplývajících z Jamburských dohod a při nakládání s nimi</i>
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
o.z.	odštěpný závod
SPV	special purpose vehicle (volně přeloženo jako společnost zvláštního určení)
s.p.	státní podnik
Transgas	ČPP Transgas, s.p.
URE	pomocné, smluvně přepočitatelné jednotky

²⁵ Jedná se o mj. o příspěvky na kulturu, tělovýchovu, závodní stravování, rekreaci prostřednictvím cestovní kanceláře, penzijní připojištění a příspěvek na stravování.

²⁶ Bez zákonných sociálních a zdravotních odvodů; údaje jsou dostupné v účetních závěrkách.

²⁷ Část benefitů byla placena z fondu kulturních a sociálních potřeb, v kontrolovaném období to bylo průměrně 49 % vynaložených peněžních prostředků.